

Utrikes födda och äldre allt viktigare som arbetskraft

Foto: Lena Blåsjö-Jansson

Sverige står inför en demografisk utmaning då befolkningen framöver kommer att utgöras av en växande andel äldre som inte befinner sig i de mest yrkesaktiva åldrarna, 20–64 år. Ett sätt att möta denna förändring är att svaga grupperns situation på arbetsmarknaden stärks, men är det tillräckligt?

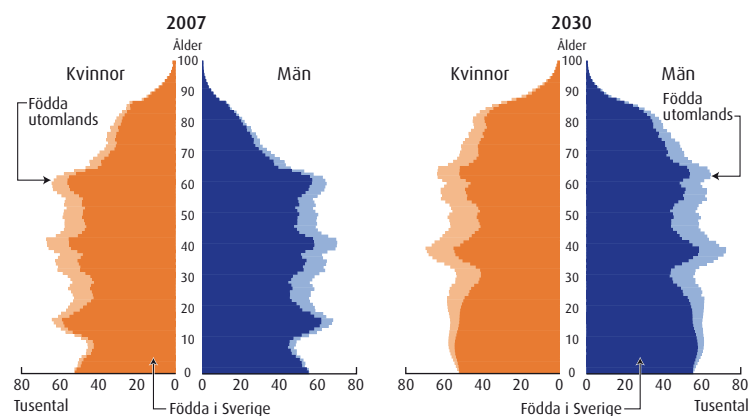
År 2030 väntas Sveriges befolkning ha ökat med närmare 1 miljon. Medellivslängden ökar och det faktum att vi lever längre får konsekvenser på befolkningens åldersstruktur och medför att vi får en allt större andel äldre. Antalet personer i yrkesaktiv ålder, 20–64 år, ökar endast marginellt. Detta leder till en ökad försörjningsbörda, alltså att den arbetande delen av befolkningen måste försörja fler. Vore det inte för invandringsöverskottet skulle befolkningen i de yrkesaktiva åldrarna minska till år 2030.

Utrikes födda deltar i arbetskraften i betydligt mindre utsträckning än övriga befolkningsgrupper vilket kan få stora konsekvenser för det framtida utbudet av arbetskraft. Arbetskraften består av sysselsatta och arbetslösa. Det finns en mängd saker som påverkar deltagandet på arbetsmarknaden bland de utrikes födda. En av de viktigaste är hur lång tid de bott i Sverige. Det finns ett tydligt mönster, där deltagandet på arbetsmarknaden ökar ju längre tid man bott i Sverige. Men trots det är det stora skillnader mellan utrikes födda som bott länge i Sverige och inrikes födda. Invandrarnas ursprungsregion har också stor påverkan på arbetskraftsdeltagandet.

Då antalet utrikes födda väntas öka i framtiden blir det väldigt viktigt att de lyckas etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. SCB:s Arbetskraftsprognos visar

Större andel utrikes födda år 2030

Befolkningspyramider år 2007 och år 2030

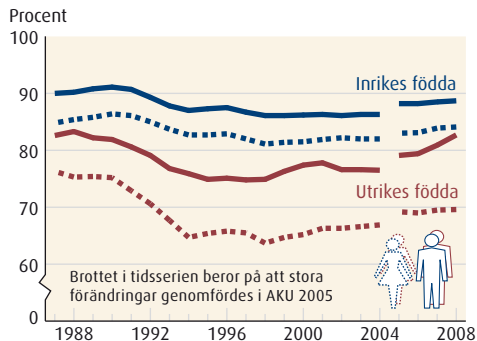
Utrikes födda kommer att utgöra en större del av befolkningen 2030 än i dag.

på två alternativa framtidsscenarier över arbetskraftsutbudets utveckling till år 2030. Bakom dessa scenarier ligger en befolkningsprognos och antaganden om olika grupperns deltagande

på arbetsmarknaden. I prognosens huvudscenari har vi räknat med ett ökat deltagande för bland annat utrikes födda. Prognosen tar inte hänsyn till förändringar i konjunkturen och utgår från

Stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda

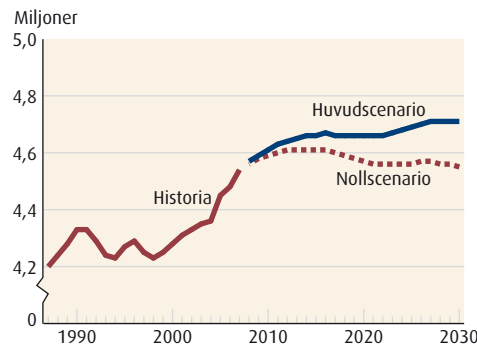
Arbetskraftsdeltagande för inrikes och utrikes födda kvinnor och män i åldern 20–64 år, 1987–2007

Skillnaden i arbetskraftsdeltagande mellan utrikes födda kvinnor och män är i dag större än 1987.

Två scenarier för 2030

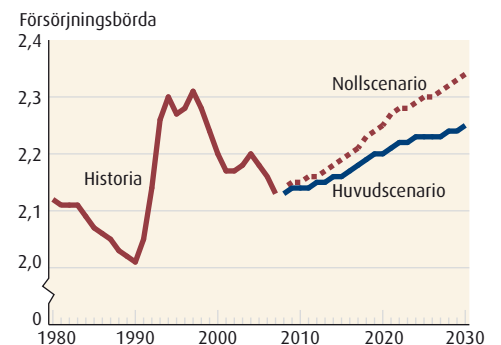
Arbetskraften 1987–2030
Prognos från 2008

Ett oförändrat arbetskraftsdeltagande ger oförändrat arbetskraftsutbud.

Försörjningsbördan ökar i framtiden

Försörjningsbörda 1987–2030
Prognos från 2008

Scenarierna leder till en markant högre försörjningsbörda i framtiden.

Arbetskraften = Sysselsatta + Arbetslösa
Försörjningsbörda = Hela befolkningen/Sysselsatta 20–64 år

att andelen arbetslösa ligger på ungefär samma nivå som år 2007. Övriga antaganden finns redovisade i faktarutan.

År 2030 väntas 4,7 miljoner personer i de nu mest yrkesaktiva åldrarna 20–64 år tillhöra arbetskraften, enligt prognosens huvudscenario. Av dessa väntas 19 procent vara utrikes födda. Det kan jämföras med 14 procent år 2007. Utrikes föddas arbetskraftsutbud ökar med närmare 250 000 personer till år 2030 samtidigt som arbetskraften för de inrikes födda beräknas minska med 75 000. Omfördelningen mellan inrikes och utrikes födda i arbetskraften beror främst på att utrikes födda framöver väntas utgöra en större del av befolkningen i yrkesaktiv ålder.

Ökar inte arbetskraftsdeltagandet utan förblir oförändrat väntas arbetskraftsutbudet ligga kvar på samma nivå år 2030. Detta kan man se i prognosens nollscenario.

Prognosens bägge scenarier leder till en markant högre försörjningsbörda i framtiden. Hur mycket försörjningsbördan

kommer att öka beror på hur många som kommer att vara sysselsatta framöver. Försörjningsbördan ökar betydligt mer om arbetskraftsdeltagandet förblir oförändrat vilket nollscenario visar.

Givet utvecklingen enligt befolkningsprognosen krävs cirka 400 000 fler sysselsatta till år 2030 för att behålla försörjningsbördan på dagens nivå. Andelen sysselsatta av befolkningen i åldrarna 20–64 år skulle då behöva vara närmare 87 procent vilket kan jämföras med dagens nivå på cirka 80 procent. Det är i dag väldigt många som studerar tills de åtminstone fyllt 24 år varför man exempelvis inte kan förvänta sig att ungdomar i den åldern kan bidra i så hög grad till ökad sysselsättning. En så pass hög nivå av andel sysselsatta är således inte realistiskt då det exempelvis skulle kräva att nästan 90 procent av samtliga i åldrarna 25–64 år, såväl inrikes som utrikes födda kvinnor respektive män, behöver vara sysselsatta år 2030.

En annan faktor som skulle kunna öka arbetskraftsutbudet

och minska försörjningsbördan är en ökad arbetskraftsinvandring. Det skulle dock krävas en betydligt större invandring än i dag för att behålla försörjningsbördan på dagens nivå.

Den mest effektfulla förändringen skulle vara att fler arbetar efter att de fyllt 65 år. Som tidigare nämnts kommer antalet personer som är 65 år eller äldre att öka markant till år 2030. Det är således bland de äldre den största arbetskraftsreserven kommer att finnas i framtiden.

Två scenarier

I Arbetskraftsprognos 2009 redovisas två olika scenarier till 2030. Grunden är Befolkningsprognosen 2008. Utöver det görs antaganden om olika grupper deltagande på arbetsmarknaden.

I **huvudscenario** antas arbetskraftsdeltagandet bli högre 2030 än 2007. Arbetskraftsdeltagandet för de i åldern 55–64 år antas öka. Vidare antas kvinnornas arbetskraftsdeltagande närma sig männens och utrikes föddas arbetskraftsdeltagande närma sig inrikes föddas.

I **nollscenario** antas deltagandet på arbetsmarknaden ligga kvar på 2007 års nivå under hela prognosperioden. Det är således endast den demografiska utvecklingen som påverkar det framtida arbetskraftsutbudet.

Författare

Anna Wilén
arbetar med arbetskraftsprognoser på SCB
tfn: 08-506 940 79
e-post: anna.s.wilen@scb.se

Lästips

Mer om resultaten finns att läsa i **Arbetskraftsprognos 2009**. Rapporten finns i sin helhet på www.scb.se